

“He volgut retratar el temps buit de temps del comunisme”

Monika Zgustova (Praga, 1957) publica a Quaderns Crema la novel·la *La dona silenciosa*.

—La novel·la parla, segons llegeix el lector a la contracoberta, de la Praga nazi i soviètica, però el present des del qual se situa la narradora queda en l'inici a l'aire, com si no volguéssiu donar importància a l'època.

—En el comunisme, el temps s'atura, és un temps que està fora de la història. I el que intento des del començament és retratar aquest temps buit de temps, quan passaven anys i dècades i tot era igual. Volia donar la sensació de no saber en quin temps som, i de mica en mica, capítol a capítol, ja es van delimitant els anys, l'època.

—De moment deixeu molts referents penjats, i la narradora, a més, pot passar de descripcions detallistes a reflexions més globals, de manera que la novel·la canvia de ritme cada dos per tres. Per què aquesta tècnica, aquestes variacions?

—Tenim una percepció del temps i dels records fragmentària, per tant, la meua prosa també és volgudament fragmentària. Quan recordem, veiem una foto estàtica, no pas una pel·lícula, per tant la visió és fragmentària. Aquest mètode l'he utilitzat sempre, fins i tot en la biografia de Hrabal. A més, crec que la fragmentarietat és una de les característiques de la novel·la del segle XX. Com més contemporània, més fragmentària.

—Altres autors pensen que la característica del segle XX és el despulament, la reducció de referents superflus, i que el fil narratiu, encara que sigui més prim, hi ha de ser sempre.

—Sí, és possible. La veritat és que sóc una autora només conscient a mitges, perquè crec molt en l'espontaneïtat, l'automatisme i la inspiració del moment, el que et porta a escriure concentrada quatre hores seguides, en una mena d'èxtasi. És a partir d'aquesta fase irracional que l'autor pot donar el millor de si. A més, els personatges s'independitzen i actuen al seu aire, a diferència d'altres escriptors, que dirigeixen els seus personatges com un titellaire mou els fils dels titelles.

—Aquesta febre creativa no pot confondre el lector?

—L'autor ha de veure si aquesta febre ha donat bons resul-

Monika Zgustova, escriptora catalana nascuda a Praga. Publica la novel·la *La dona silenciosa*, a Quaderns Crema.

tats. Si no és així, ha de retocar text per tenir coherència amb que no s'ha escrit en estat febril.

—He notat que de tant en t'escurceu les frases. Per què?

—Per donar-hi dramatisme. Però no és premeditat. Són ones produïdes per la narració. Aquestes qüestions d'estil són inconscient.

—Quin es el pes de Praga a novel·la?

—Praga és molt important. I pot arribar a pensar fins i tot que n'és la protagonista. Perquè parla del patiment de la ciutat llarg del segle XX. I no només el patiment. La novel·la recull els diferents vestits de Praga, tant de festa com els de dol.

—És la Praga familiar?

—La de la meua àvia. La novel·la és vagament la història de la meua àvia, una dona que neix en el context que realment descriu, on neixen també el meu pare, i ha de cabar en un piset dels afores, corat amb armadures, i espas medievals, i coberts de plata a calaixera. Els detalls íntims de la història, però, hi són inventats.

—El personatge de la vostra àvia us va impulsar a fer la novel·la?

—Sí. Si no exactament sobre la meua àvia, sobre un dels personatges semblants als de la meua àvia. De totes maneres, he de dir que la meua àvia era una dona més forta que l'exemplar que la meua protagonista. La meua àvia era més exemplar per fer-ne una novel·la. Hauria semblat una novel·la del realisme socialista.

—El pes de la història no és molt feixuc per a una autora que busca el fons de l'ànima dels seus personatges?

—Precisament el que he intentat fer aquí, una mica com fa sempre, és situar els personatges en una època històrica molt determinada i en temps de canvis, quan la persona perd els seus punts de referència i està molt a prop de perdre la identitat. Tracto de com se'n surt, o no, la gent que viu en situacions extremes. Poden passar dues coses. Aixafant les olives i com diu el Talmud, pot passar que o bé donin el millor suc bé que l'oliva quedi destrossada, sense format. És aquesta tuació, aquest dilema, allò que intento retratar, investigar, pe no jutjar.